

Möte 7

SVERIGE I NATO

Östersjöområdet och Nordkalotten – nytt ansvar för svenska försvaret

Regeringen och den borgerliga oppositionens främsta argument för ett svenskt Nato-medlemskap var, förutom att vi skulle följa Finland, att det krävdes för att Sverige skulle kunna försvaras.

När ett medlemskap nu närmar sig kommer det allt fler besked både från svenska regeringen och från de nordiska och baltiska medlemsstaterna om hur det svenska försvaret skall användas.

En mer officiell bekräftelse på att Sverige skall ta ett avsevärt större militärt ansvar i vår region kom vid mötet den 24 maj mellan de nordiska försvarsministrarna där man välkomnade Sveriges och Finlands beslut att söka medlemskap. Ministrarna uttalade att man hade gemensamma intressen att säkra Östersjöområdet och Nordkalotten (the High North). Man framhöll att dessa regioner utgjorde ett enda sammanhängande område för operationer och för gemensam operativ planering samt att Finland och Sverige kommer att stärka det kollektiva försvaret och säkerheten i Nordeuropa.

Hur detta utvidgade ansvar för det svenska försvaret kommer att se ut vet vi inte idag men man kan anta att planerna redan finns hos regeringarna och militärstaberna i de nordiska staterna och hos Nato och USA.

Det började med att statsminister Magdalena Andersson den 1 maj lite vid sidan av meddelade att Sverige skulle ta ett ansvar för Östersjöområdet och Finland för de baltiska staterna.

Ett par veckor senare meddelade utrikesminister Ann Linde att hon efter sitt besök i Washington kunde förmedla att USA förväntade sig att Sverige även skulle delta i försvaret av Arktis vilket vi tidigare kommenterat på den här sajten.

Finland har sedan decennier hållit fast vid att landets försvarsmakt var till för det egna landet och man har alltid avvisat att avsätta styrkor för hjälp till de baltiska staterna.

I sin ansökan den 15 maj om medlemskap i Nato öppnar den finska regeringen för att den egna försvarsmakten får ett vidgat uppdrag att delta i ”vissa separat överenskomna uppgifter i fredstid inom det gemensamma försvaret, till exempel bevakningen av Baltikums och Islands luftrum samt Natos snabbinsatsstyrkor.”

För Sveriges del har från flera håll pekats på att det är vårt stridsflyg och våra ubåtar som är tänkta att användas i regionen. Markstyrkor har vi ju som bekant inte mycket att komma med. Ser man på de nordiska ländernas flygstridskrafter kan man få en föreställning om hur de skall fördelas i regionen.

Finland har idag 64 amerikanska F-18 Hornet som infördes för 30 år sedan. De skall ersättas av lika många amerikanska F-35 men dessa kommer troligen inte att finnas på plats förrän om några år då Hornet har fasats ut 2025.

Norge har 52 F-35 och Danmark har beställt 27 F-35 som tas in från 2023 till 2027.

Sverige har 96 JAS-plan vilket gör att pressen på oss troligen blir stor att ta ett större ansvar för luftrummet både i Östersjöområdet och även till en del i Arktis där det norska flygvapnet kommer att ha sin huvuduppgift.

I den finska ansökningen om Nato-medlemskap angav man att landet skulle ta del i ansvaret för Östersjöområdet och man nämnde intressant nog även övervakning av Islands luftrum.

Om den svenska regeringen går med på amerikanska krav att vi skall delta i försvaret av Arktis som Ann Linde förmedlade efter sitt besök i Washington kommer vi att gå in i en helt ny säkerhetspolitisk roll.

Arktis är sedan ett tiotal år en region där USA och Ryssland står mot varandra och där både sidor nu närmast kapprustar. Ryssland stärker sitt försvar kring baserna på Kolahalvön och

installerar kärnvapenbärande missiler på sina örlogsfartyg och atomdrivna u-båtar. Som exempel på upptrappningen kan nämnas testet av det nya ryska "hypersonic" -missilvapnet avsett för bland annat kärnvapen. Provskjutningen ägde rum i Barents hav mellan det norska fastlandet och Svalbard i februari i år.

Ryssland ser det som strategiskt avgörande att kunna säkra utpassage av sina kärnvapenbestyckade ubåtar ut i Nordatlanten.

USA ser på samma sätt regionen som strategisk då det gäller att möta Ryssland och blockera de ryska baserna på Kolahalvön.

USA har återskapat sin Second Fleet som har operationsområdet i Arktis och Nordatlanten för just det syftet.

USA har också utan att meddela de Grönländska myndigheterna kraftigt rustat upp Thulebasen på Grönland

USA har fått den norska regeringen att gå med att lämna ut tre flygbaser och en örlogsbas till USA. Avtalet som slutligen skall godkännas av Stortinget ger USA full suveränitet i minst tio år över baserna.

Det är amerikanska baser och inte Nato-baser vilket visar på den helt annorlunda säkerhetspolitiska betydelsen av baserna jämfört med övriga Natobaser i Europa. Där är syftet att skydda Natos medlemsländer. De amerikanska baserna i Norge är till för USA:s positionering mot sin rival och hans baser på Kolahalvön.

Nato har åtminstone tidigare hävdade att man har intresse av att Nordkalotten och Arktis är lågspänningsområden och det är väl sannolikt att många av Nato-länderna inte vill dras in i kapprustningen mellan USA och Ryssland.

Likväl ställs det nu krav på Sverige att vi vid ett Nato-medlemskap skall ta del i ansvaret, vad det nu kan betyda, för Arktis. Vi har tidigare deltagit med JAS-plan i de stora övningarna Trident Juncture, Cold Response och Arctic Challenge Exercise men med Nato-medlemskap kommer pressen att vara stor att vi mer eller mindre permanent deltar i bevakningen av luftrummet i regionen.

Det vore en för Sverige farlig roll som direkt kan dra in oss i en konflikt mellan kärnvapenmakterna USA och Ryssland.

Det finns inget direkt militärt hot mot oss från ryska styrkor på Kolahalvön och vi skall inte heller vid ett medlemskap i Nato ta på oss någon roll att säkra USA:s kärnvapenstrategiska position i Arktis.

Svenska JAS-plan skall användas för Sveriges försvar.

Upplysningar av det här slaget borde svenska folket ha fått, innan regeringen bestämde sig för att ansöka om Nato-medlemskap.

Lars-Gunnar Liljestränd, *alliansfriheten.se* 27 maj, 2022.

<https://www.alliansfriheten.se/ostersjoomradet-och-nordkalotten-nytt-ansvar-for-svenska-forsvaret/>

Sverige öppnar sig utan förbehåll för Natos strategi, ledarstruktur, militära planering och rollfördelning

Vi har på alliansfriheten.se redovisat det Letter of Intent (LOI) som Finland tillställde Nato den 5 juli i samband med förhandlingarna om medlemskap. Sverige tillställde Nato motsvarande LOI samma dag i anslutning till sina medlemskapsförhandlingar. Finland har offentliggjort sitt LOI på utrikesministeriets hemsida. Sveriges LOI har inte offentliggjorts av regeringen. Men vi begärde att få ut handlingen från Utrikesdepartementet. Vi har nu fått del av dokumentet och handlingen kan läsas från länken nedan.

De finska och svenska handlingarna är i stort sett likalydande. Men man kan notera att Sverige missat att till skillnad mot Finland rubricera handlingen som ett Letter of Intent, något

som bara understryker Sveriges reservationslösa bundenhet av åtagandena och utfästelserna i avtalsdokumentet. En annan skillnad avser hur mycket pengar länderna ska betala till Nato, där Sverige ska betala mer än Finland, vilket följer av de fördelningsprinciper som Nato tillämpar och som Sverige uppenbarligen accepterat. En annan svårvärderad skillnad är att Finland har gjort en reservation i sitt LOI, genom att få med skrivningen: ”The Republic of Finland’s position on the responsibilities and obligations of NATO membership was set out in detail in the statements made for the record during the accession talks.” Sverige har inte något sådant förbehåll. Vad de finska egna positionerna handlar om ska här lämnas öppet. Men det skulle möjligen kunna handla om Ålands neutraliserade ställning, hanteringen av äldre trakter med Sovjetunionen/Ryssland och bevarandet av värnplikten som helt avgörande för egen finsk försvarsstrategi.

Ett spørsmål som berörts under den stympade och förkvävda svenska diskussionen om Nato är frågan om utländska baser och placering av kärnvapen här i landet, där det från statsledningens sida förklarats att ingetdera är aktuellt. Man vill gärna tro att det är allvarligt menat. Något stöd för en sådan linje finns emellertid inte att hämta i Sveriges LOI, som ogravat ställer sig bakom Natos kärnvapenstrategi och inte gör förbehåll för utländska baser. Därmed är saken öppen men inte avgjord. Det kommer att bli en central uppgift för de nationella krafterna i vårt land att se till att dessa förklaringar infrias.

Ansökan har föregåtts av flera möten och diskussioner med Nato och USA om vars innehåll mycket lite offentliggjorts. I LOI finns en hänvisning till att Sverige förbinder sig att respektera de åtaganden och ståndpunkter som framkommit under anslutningsdiskussionerna. Man kan anta att det här har handlat om frågor som går utöver vad som anges i Nato-stadgan. Till exempel har krav på Sverige förts fram vid statsministerns och utrikesministerns möten i Washington om att Sveriges försvarsmakt skall ha ett utökat operationsområde omfattande Östersjöområdet och Arktis.

För Sverige gäller det under alla omständigheter att bygga och utveckla det folkförsvar med många fler värnpliktiga som statsminister Magdalena Andersson i flera omgångar återkommit till. Sveriges LOI med Nato är därvidlag inte till någon hjälp, snarare tvärtom. I det är det Natos övergripande strategi som är riktgivande. För de nationella försvarsvännerna i vårt land blir det av avgörande betydelse framöver att hålla fast vid ett folkförsvar helt koncentrerat på det egna landets säkerhet och fred.

Genom Sveriges LOI lägger vi oss platt för Natos nya strategiska koncept. Ryssland förklaras vara en huvudfiende och en antagonistisk plattform för relationen till Kina börjar utvecklas. Inget av detta utgör svenska intressen. Det är stormaktspolitik av gängse slag som vi bör distansera oss från så långt det bara går.

Turkiet får i Sveriges LOI en särskild klapp på axeln genom allmänt tal om terrorism utan konkretion.

Sverige inordnar sig osjälvständigt i ledet. Vårt självbestämmande försvagas ordentligt. Men mycket är öppet och återstår att avgöra. Någon hjälp av Sveriges LOI är inte att hämta. Det gäller alltså för de nationella krafterna att samla sig och enas om ett svenskt försvar och svensk suveränitet.

Utgivarna, alliansfriheten.se 8 juli, 2022.

<https://www.alliansfriheten.se/sverige-oppnar-sig-utan-forbehall-for-natos-strategi-ledarstruktur-militara-planering-och-rollfordelning/>

Sveriges roll i rymdkriget

USA:s dominerande roll i det militära är helt beroende av satelliter. För detta behövs nedladdningsstationer. Det har varit en skrämmande erfarenhet att lära sig hur Norden, framför allt Norge och Sverige, tillåter sina landområden att utvecklas till plattformar för

installationer, som tjänar USA:s krig och som ligger nära Ryssland. Förutom Norden, är öarna Japan och Storbritannien, belägna på ömse sidor om den eurasiska landmassan – USA:s osänkbara, starkt beväpnade hangarfartyg. Länderna hyser ett stort antal av USA:s militärbaser, även rymdbaser till exempel Faslane i Storbritannien och Okinawa i Japan. Ett annat exempel är Menwith Hill, världens största avlyssningsbas, i Storbritannien, som fick ett fint pris av Pentagon efter Irakkriget slut, 2003, för sitt viktiga bidrag till hur kriget avlöpte.

Sverige har i jämförelse med andra länder av samma storlek, en imponerande rymdteknologisk industri och spelar en central roll i ESA-European Space Agency – vars huvudkontor ligger i Darmstadt i Tyskland. Esrange, har utvecklats till världens största nedladdningsstation från satelliter. Centret ligger inom NEAT-North European Aerospace Testrange, eller Vidsele provområde, stort ungefär som Blekinge. Där har USA och Israel och de flesta Nato-länder kunnat utveckla rymdstyrda vapen som med hjälp av satelliter når sina mål. Ett exempel är AMRAAM-Advanced Medium-Range Air-to Air Missile. Svenska stridsplan t.ex. JASGripen har utrustats med AMRAAM.

I december 2010 invigdes Galileo i Kiruna. Galileo är ett satellitstyrt navigationssystem som erbjuder PRS-signaler (Public Restricted Signals) för militärt bruk för att gajda bomber och robotar mot bombmålen. Det liknar GPS som vi är vana att se taxi-chaufförer använda. För att "sälja" projektet till allmänheten sas det vara ett civilt projekt. Europa ville forma sitt eget navigationssystem för att slippa vara beroende av USA:s GPS system. Galileo kommer att bli ett mycket viktigt redskap i framtida krig. EU parlamentet godkände militär användning av Galileo- satelliterna, 2012. EU och Nato samarbetar numera i alla frågor som rör rymden. Andra länder som investerat i Galileo är bland andra Israel, USA, Ukraina, Indien, Marocko, Sydkorea och Kina.

Esrange byggs ut och har nyligen fått bidrag från staten på flera miljoner för att utveckla bl.a uppskjutning av mini-satelliter. De har konstruerats av bl.a. Ångström-laboratorierna i Uppsala.

Av de vanliga svenska tidningarna har jag inte lyckats få upplysning om vad dessa mini satelliter ska användas till. Jag har under lång tid misstänkt att de ska sändas upp för att förstöra de ryska och kinesiska satelliterna. Och härom kvällen när jag letade på olika sidor och googlade under flera timmar fick jag följande svar på en sida som heter *Popular Mechanics*: Mini-satellites can be used as an anti-satellite weapon and destroy and damage military opponents satellites.

Agneta Norberg, Ur *Rymdens nyttjande i krig*, Folk & Fred 10 jan, 2021.

LÄSTIPS:

Sven Hirdman: *Det säkerhetspolitiska läget och Sverige*. 1 februari, 2022

<https://www.globalpolitics.se/det-sakerhetspolitiska-laget-och-sverige-sven-hirdman/>

DISKUTERA:

- Vilka konsekvenser får Sveriges nya roll i Nato för vårt lands säkerhet i krig?
- Vilken betydelse har signalspaningen, där Sverige länge haft en för västmakterna betydande roll? Hur har den förändrats över tid?
- Hur påverkas vår säkerhet av att Sverige har blivit övnings- och uppmarschområde för Nato och västmakterna?